

ტესტი დაწყებითი საფეხურის მასწავლებელთათვის ქართული ენა და ლიტერატურა

ინსტრუქცია

თქვენ წინაშეა საგამოცდო ტესტის ელექტრონული ბუკლეტი.

ტესტი ორი ნაწილისგან შედგება - საგნობრივი ცოდნა და აკადემიური უნარები.

ტესტის მაქსიმალური ქულაა 65.

ტესტში წარმოდგენილი დავალებები, ფორმატის თვალსაზრისით, სხვადასხვაგვარია. ყურადღებით წაიკითხეთ თითოეული დავალების ინსტრუქცია, კარგად გაიაზრეთ, რა მოგეთხოვებათ დავალების შესრულებისას და შემდეგ აიჩიეთ ან დაწერეთ პასუხი.

გაითვალისწინეთ:

- თუ სწორ პასუხთან ერთად არასწორ პასუხსაც მიუთითებთ, ქულას ვერ მოიპოვებთ.
- თუ პასუხის გაცემისას დაარღვევთ თანამედროვე ქართული სალიტერატურო ენის ნორმებს, დაგაკლდებათ ქულა.

ტესტზე სამუშაოდ გეძლევათ 5 საათი.

გისურვებთ წარმატებას!

საგნობრივი ცოდნა

1. ქვემოთ ჩამოთვლილთაგან რომელი ერთცნებიანი კომპოზიტის პირველი ნაწილია ზმნიზედა?

ა) ფართოლიანდაგიანი

ბ) უგულისყურო

გ) წინდაუხედავი

დ) გრძელყელიანი

2. ქვემოთ მოცემულთაგან რომელია პირნაკლი ზმნა ?

- ა) წვიმს
- ბ) ჭრის
- გ) სვრის
- დ) თლის

3. ქვემოთ ჩამოთვლილთაგან რომელია ანთროპონიმი?

ა) პეგასი

ბ) ეთიოპია

გ) დიოგენე

დ) კრონოსი

4. ქვემოთ ჩამოთვლილთაგან რომელი არ არის იდიომატური გამოთქმა?

ა) აკვნის დარწევა

ბ) ხელის მოთბობა

გ) გვერდის დამშვენება

დ) ნალის დაკვრა

5. მასწავლებელმა დაფაზე დაწერა წინადადება *ცვარი იპკურეს იასამანთა*. შემდეგ სთხოვა მოსწავლეებს, ამ წინადადებიდან მორფოლოგიური გარჩევის ხერხით გაეანალიზებინათ არსებითი სახელი იასამანთა.

ქვემოთ მოცემულ მორფოლოგიური გარჩევის ვერსიათაგან რომელში არ არის დაშვებული შეცდომა ?

- ა) რა ჯგუფის, უსულო, მრავლობითი რიცხვი, კონკრეტული, საზოგადო, მოქმედებითი ბრუნვა, თანხმოვანფუძიანი;
- ბ) რა ჯგუფის, უსულო, მრავლობითი რიცხვი, კონკრეტული, საზოგადო, მოთხრობითი ბრუნვა, თანხმოვანფუძიანი;
- გ) რა ჯგუფის, უსულო, მრავლობითი რიცხვი, კონკრეტული, საკუთარი, ნათესაობითი ბრუნვა, თანხმოვანფუძიანი;
- დ) რა ჯგუფის, უსულო, მრავლობითი რიცხვი, კონკრეტული, საკუთარი, მიცემითი ბრუნვა, თანხმოვანფუძიანი.

6. მასწავლებელი ხსნის ზმნის შუალობითი კონტაქტის ნიშნებს - ინ / ევინ. მან ოთხ მწკრივად ჩამოწერა ზმნის ფორმები და სთხოვა მოსწავლეებს, ამოეცნოთ ზმნის მწკრივთაგან ის ვერსია, რომელშიც ორივე ნიშნის შესატყვისი ორ-ორი მაგალითი იყო მოხმობილი.

ქვემოთ მოცემულთაგან ზმნების რომელი მწკრივი უნდა ამოირჩიონ ბავშვებმა?

ა) ვაწერინებ, ვასწორებინებ, ვაჭრევეინებ, ვანგრევეინებ;

ბ) მოამზადებინა, ჩამაწყობინა, გამათევეინა, დამარწვეინა;

გ) ახატვინებს, აწერინებს, აშლევინებ ს, შემაწვევეინა;

დ) დამაბარინა, აჩუქებინა, დამადლევეინა, დამარხევეინა.

7. დაადგინეთ შესაბამისობა მცდარი/ხარვეზიანი ფორმით მოცემულ წინადადებებსა და შეცდომის / ხარვეზის ტიპებს შორის. პასუხების ფურცელზე მოცემულ ცხრილში წინადადების აღმნიშვნელ ასოს მიუწერეთ შეცდომის/ხარვეზის შესაბამისი ნომერი. გაითვალისწინეთ, ზოგიერთი პასუხი (შეცდომის / ხარვეზის ტიპი) მეორდება.

ა. ბიჭებმა თავისი ჩანთები აიღეს.

ბ. გველისავით დაიგრიხა.

გ. თოვს, როგორც მთაში ისე ბარში.

დ. ამ საკითხთან მიმართებაში მართალი იყავი.

ე. სოფო ინტერესით ათვარიელებს რეპროდუქციებს.

ვ. სადამოს კახას პირველ დებიუტს ველოდებით.

1. ორთოგრაფიულ-მორფოლოგიური

2. სინტაქსური

3. სტილისტიკური

4. პუნქტუაციური

8. დაადგინეთ შესაბამისობა მეტყველების ნაწილებსა და მათს დასახელებებს შორის. პასუხების ფურცელზე მოცემულ ცხრილში მეტყველების ნაწილების აღმნიშვნელ ასოს მიუწერეთ მისი დასახელების / სახელდების შესაბამისი ნომერი. გაითვალისწინეთ, ზოგიერთი პასუხი (მეტყველების ნაწილების დასახელება/სახელდება) მეორდება.

ა. გამო	1. თანდებული
ბ. ხოლმე	2. კავშირი
გ. თუკი	3. ნაწილაკი
დ. მიმართ	4. შორისდებული
ე. ბარაქალა	
ვ. ესე იგი	

9. საწყისი წინადადებაში არსებითი სახელის სინტაქსურ ფუნქციას ასრულებს. ის ზოგჯერ გარემოების ფუნქციითაც გვხვდება, მაგალითად, *წყენით შემომხედა*.

პასუხების ფურცელზე მოცემულ შესაბამის ველში ჩაწერეთ 2 სხვადასხვა წინადადება, რომლებშიც საწყისი გამოყენებული იქნება ა) ქვემდებარის და ბ) დამატების ფუნქციით (თითოეულისათვის 1 წინადადება).

ა) -----

ბ) -----

(მაქსიმალური ქულა - 2)

10. ქვემოთ მოცემულია სინტაქსის შესახებ მსჯელობა. პირველ წინადადებაში დაშვებულია ერთი ფაქტობრივი შეცდომა. მეორე წინადადება კი დაუსრულებელია. დაკვირვებით გაეცანით ტექსტს და გადაწერეთ პასუხების ფურცელზე მოცემულ შესაბამის ველზე ისე, რომ შეცდომა შეასწოროთ და მართებულად დაასრულოთ მეორე წინადადება.

სინტაქსი გრამატიკის ნაწილია, რომელიც შეისწავლის წინადადების ტიპებსა და სიტყვათა ფორმაცვალების წესებს. წინადადების მთავარი წევრებია: შემასმენელი, ქვემდებარე, პირდაპირი და ირიბი დამატება, ხოლო არამთავარი წევრებია -
..... .

(მაქსიმალური ქულა - 2)

11. ქვემოთ მოცემულია ტექსტი, რომელშიც დაშვებულია რამდენიმე მორფოლოგიური და სინტაქსური შეცდომა. ამოიწერეთ შეცდომით დაწერილი სიტყვები, მიუთითეთ სწორი ფორმა და პასუხი დაასაბუთეთ. თითოეული შეცდომის გასწორება და შესაბამისი დასაბუთება ფასდება 2 ქულით.

გაითვალისწინეთ, რომ სწორად დაწერილი თითოეული სიტყვის მცდარი ფორმით შეცვლის შემთხვევაში დაგაკლდებათ 1 ქულა.

ბედნიერება სწვეოდა პატარა იანუმს, ვილაცას ტელეფონის ყურმილში ჩაძახოდა, ძალიან გამიხარდა, თოვლის პაპამ ვეებერთელა 4 კარიანი სახანძრო მანქანა მომიტანაო. დედ-მამა შორიდან ადევნებდნენ თვალს აღტაცებულ ბავშვს. მამამ სიამაყით განაცხადა: აი, ხომ ხედავ, ტყუილად არ ვამბობდი, ვიცი, რაც მოეწონება-თქო.

12. ქვემოთ მოცემულთაგან ლიტერატურული მიმდინარეობების რომელი ჩამონათვალია დალაგებული ქრონოლოგიის პრინციპით ?

- ა) კლასიციზმი, რომანტიზმი, რეალიზმი, მოდერნიზმი;
- ბ) კლასიციზმი, რეალიზმი, რომანტიზმი, მოდერნიზმი;
- გ) რომანტიზმი, კლასიციზმი, მოდერნიზმი, რეალიზმი;
- დ) რეალიზმი, რომანტიზმი, კლასიციზმი, მოდერნიზმი.

13. რომელ ჩამონათვალშია მართებულად მოცემული ფოლკლორული შემოქმედების სპეციფიკური ნიშნები ?

- ა) ვარიანტულობა, დრამატიზმი, ზეპირი გავრცელება, იმპროვიზაცია;
- ბ) კოლექტიურობა, იმპროვიზაცია, სისტემატურობა, ანონიმურობა;
- გ) ზეპირი გავრცელება, ვარიანტულობა, ანონიმურობა, იმპროვიზაცია;
- დ) ანონიმურობა, ეკლექტურობა, კოლექტიურობა, ზეპირი გავრცელება.

14. სახელმძღვანელოში ვკითხულობთ: „გრადაცია პოეტური სინტაქსის სახეა, რომელიც სემანტიკურად მონათესავე სიტყვების გამეორებით აძლიერებს ტექსტს და ქმნის მხატვრული სახის ექსპრესიულობას.“

ქვემოთ წარმოდგენილ ნიმუშთაგან რომელი გამოდგება მოცემული მსჯელობის საილუსტრაციოდ ?

ა) „შენ ისე ღრმა ხარ, ქართულო ცაო, შენ ისე ღრმა ხარ...“

ბ) „მირბის, მიმაფრენს უგზოუკვლოდ ჩემი მერანი...“

გ) „იყიდება ყველგან: ქუჩაში და სახლში, სიცხესა და სიცივეში, დარში თუ ავდარში“.

დ) „ასკილი, მოცხარი, მოცვი... გზადაგზა კუნელიც გვხვდება...“

15. ქვემოთ მოცემულთაგან რომელი გამოდგება რუსთველური დაბალი შაირის საილუსტრაციოდ:

ა) „დაჯდა წერად ანდერძისა, საბრალოსა საუბრისად...“

ბ) „ნახეს, უცხო მოყმე ვინმე ჯდა მტირალი წყლისა პირსა, ...“

გ) „ჰე, ჩემო, ესე უსტარი არს ჩემგან მონადვაწები, ...“

დ) „რაცა ღმერთსა არა სწადდეს, არა საქმე არ იქმნების.“

16. წაიკითხეთ ოთარ ჭილაძის ლექსის „როდესაც ასე ახლოა გრემი“ მოცემული სტროფი და შეასრულეთ 16.1 - 16.2 დავალებები:

„და თუმცა გრემი არის ბებერი,
არის დაღლილი და დანგრეული,
მე მაინც მამღვრევს ეს სექტემბერი,
როგორც საყვარელ ქალის სხეული“.

16.1 ოთარ ჭილაძის ლექსის აღნიშნული სტროფი მდიდარია მხატვრული გამოსახვის საშუალებებით. ქვემოთ ჩამოთვლილთაგან რომელშია მართებულად წარმოდგენილი ამ სტროფში გამოყენებული მხატვრული გამოსახვის საშუალებები?

- ა) ეპითეტი, მხატვრული გამეორება, მეტაფორა, შედარება;
- ბ) ეპითეტი, ჰიპერბოლა, მეტაფორა, შედარება;
- გ) მხატვრული გამეორება, ალეგორია, შედარება;
- დ) ეპითეტი, ალიტერაცია, შედარება, ალეგორია.

16.2 ორტაეპედში - „და თუმცა გრემი არის ბებერი, არის დაღლილი და დანგრეული, ...“ გრემის ტაძრის დასახასიათებლად მოცემული სიტყვებიდან რომელს აქვს ყველაზე ნაკლებად მხატვრული განსაზღვრების ფუნქცია? პასუხი დაასაბუთეთ.

(მაქსიმალური ქულა - 2)

17. წაკითხეთ ვაჟა-ფშაველას მოთხრობის „ბუნების მგოსნები“ ადაპტირებული ვერსია და შეასრულეთ 17.1 – 17.7 დავალებები:

გალობდა შაშვი და თავის გალობაში დნებოდა. მზემ მოკრიფა თავისი სხივები, ჩაიწყო უბეში და მოეფარა მთას. ბინდმა დაჰკრა. შაშვი ჩაფრინდა ბუდეში და დააჯდა თავის ბარტყებს. ბუნებას სხვა მგოსანი გამოუჩნდა - უფრო ტკბილად მომღერალი: ბულბულმა დაიწყო გალობა. აღმაფრენის მომნიჭებელი იყო ბულბულის სტვენა. იქვე ჭალაში ამ დროს აივანზე ისხდნენ მოხუცი იროდიონი და მისი შვილი, ვანო.

- მართლაც, დიდებული მოვლენაა, მამაჩემო, ბულბული ბუნებაში; საზოგადოდ - მგალობელი ჩიტები. ბუნება წარმოდგენებს ჰმართავს და არტისტები მღერიან, - მცენარენი, ცხოველები, ფრინველნი, მთელი ბუნება სტკბება არტისტების მღერით. სადამო ხანზე შაშვმა იგალობა; დაღამდა და ბულბულმა დაიჭირა მისი ადგილი. ბუნებას ისე უყვარს ხელოვნება, როგორც ჩვენ. ან კი ჩვენ, ადამიანებს, სად შეგვიძლიან ისე შევიყვაროთ ხელოვნება, როგორც თვით ბუნებას, რომელიც თავისთავადაც ხელოვნებაა?! იცი, რა მიყვარს მაგ არტისტებისა? სასყიდელს არა თხოულობენ, მაგათ არც ვინ იუბილეს უმართავს, არც ზეიმს, - ამბობდა ვანო.

- რა სანახავი იქნებოდა, - შესძახა ვანომ აღტაცებით, - მენახა ბულბულის იუბილე! როცა ხეხილი აყვავებულია და ყვავილების სუნი ნისლივით დასწოლია ზედა, გარს შემორტყმული მაჩვენა ბულბული ფრინველთა დეპუტაციით. მეც იქვე სადმე ბარდში ჩამსვა ისე, რომ ვერავის დავენახე: მეცქირა ფრინველთათვის, მომესმინა იმათი ნათქვამი!

- წარმოვიდგენ, მაგალითად, რას ეტყოდა არწივი ბულბულს. პირველად უნდა მიულოცოს, როგორც ფრინველთა მეფემ: „შენ, ეი, ჩიტუნიავ, მე არწივი, თქვენი მეფე, მოვედი, მოგილოცო შენი დღესასწაული. მეც გამიგონია შენი გალობა, მაგრამ არ მომწონს, რადგან შენი გალობა ერთობ ნაზია: არ გამოისმის მასში ჭექა ვაჟკაცური. მამაცობა და სითამამე არის უპირველესი ღირსება. გაგიმარჯოს და ეს ღირსებაც მოგანიჭოს ღმერთმა!

შეკითხვებზე გადასვლა: [17.1](#) [17.2](#) [17.3](#) [17.4](#) [17.5](#) [17.6](#) [17.7](#)

ბულბული მიუგებს: „დიდებულო მეფევ! მე არ გახლავარ მეომარი და სისხლის მღვრელი. რაში გამომადგება, ეგ რომ შევიძინო? მაშინ, რაც ღირსება მაქვს, დავკარგავ და აღარც ვიქნები ბულბული. მოსისხლე სული და გული ვეღარ გამოსცემს იმ ხმებსა, რისთვისაც მემადლიერებიან ყველანი“. არწივმა ბღვერით გადაუნათა თვალები. მერე კი გვერდზე გაბობლდა და გზა გაუხსნა ფრინველებს.

- გზა! - დაიძახა მჭექარის ხმით შავარდენმა, - მგოსანო, იქნებ არც მე მესმოდეს შენი ღირსება სრულად, როგორც მტაცებელსა და მოსისხლე ფრინველს. მაგრამ მე კარგად მესმის შენი გალობის მნიშვნელობა. შენ რომ არ გვყვანდე, ფრინველები ერთმანეთს მუსრს გავავლებდით, შენი მშვენიერი ხმა ჩვენ სასტიკ მოსისხლე მადას გვინელებს. იმიტომაც გავეცი ბრძანება, რომ ქორს, ალაღს, მიმინოს და სხვ. არ შეეძლოთ შენ ხელი გახლონ...

- ახოვანო ფრინველნო, ვაჟკაცნო ხმლიანო, დაიწიეთ უკან! ნება მივცეთ სუსტ, უძლურ ფრინველთ, მიესალმნენ თავიანთ თანამოძმესა! - ბრძანა არწივმა.

გადმოფრინდა ქედანი, მივიდა ბულბულთან, ჰკოცნიდა, ეხვეოდა და ამბობდა: „უსაზღვროდ გმადლობ, ძვირფასო მგოსანო, რომ შენმა მღერამ და ტკბილმა ხმებმა აღმზარდეს ასეთი მშვიდი და უვნებელი ფრინველი“. ქედანი თავს ევლებოდა ბულბულს აღარ შორდებოდა ისე, რომ გაუწყდა სხვა ფრინველებს მოთმინება: იგრიალა ათასმა ფრთამ, ათასნაირი გვარისამ, და შემოერთყა ბულბულს გარშემო. კაკბები, გნოლები, მერცხლები ეხვეოდნენ, ჰკოცნიდნენ, კინაღამ შემოაბდღვნეს, ტანზე რაც ბუმბული ჰქონდა.

- ამ დროს ტურამ რომ დაიჩხავლოს, რა მოხდება? ერთ ქეციან ტურას შეუძლია გაფანტ-გამოფანტოს ფრინველთა გუნდი, - სთქვა კეთილი ღიმილით იროდიონმა.

- ეგეც შეიძლება მოხდეს და სხვაც ბევრი რამ. ყველა როგორა ვსთქვა? ზოგი იმან მიუმატოს, ვინც ჩემს ნაამბობს გაიგონებს, - მიუგო ვანომ მხიარულად.

შეკითხვებზე გადასვლა: [17.1](#) [17.2](#) [17.3](#) [17.4](#) [17.5](#) [17.6](#) [17.7](#)

17.1 ამოიწერეთ I აბზაციდან ორი წინადადება, რომლებშიც გვხვდება მეტაფორული სახე. დაასაბუთეთ თქვენი არჩევანი.
(მაქსიმალური ქულა - 2)

17.2 ახსენით, როგორ გესმით გამოთქმა: „ბუნება თავისთავადაც ხელოვნებაა“.
(მაქსიმალური ქულა - 2)

17.3 ფრინველთა საზოგადოება მრავალფეროვანია. იმსჯელეთ, რა არის ავტორის მიზანი, როდესაც მრავალგვარ ხასიათს ქმნის. პასუხის დასასაბუთებლად მიუთითეთ სათანადო მონაკვეთები ტექსტიდან.
(მაქსიმალური ქულა - 2)

17.4 ამოიწერეთ ორი წინადადება, რომლებშიც ჩანს მტაცებელ („მოსისხლე“) ფრინველთა ერთგვარი კეთილშობილება, ზრუნვა სუსტ თანამოდმეებზე.
(მაქსიმალური ქულა - 1)

[დაბრუნება ტექსტის I გვერდზე](#)

[დაბრუნება ტექსტის II გვერდზე](#)

17.5 ვანო წარმოსახვით სურათს ქმნის: „რა სანახავი იქნებოდა, მენახა ბულბულის იუბილე!“ „წარმოვიდგენ, მაგალითად, რას ეტყოდა არწივი...“ „ბულბული მიუგებს...“ შემდეგ კი უცებ თხრობა გადადის წარსულში: „გზა! – დაიძახა შავარდენმა...“ „გადმოფრინდა ქედანი...“ „იგრიალა ათასმა ფრთამ...“
ახსენით, რატომ მიმართავს ავტორი გრამატიკული დროის ცვლილებას.

(მაქსიმალური ქულა - 2)

17.6 ამოიწერეთ, ტექსტის რომელი წინადადება უბიძგებს მკითხველს, თავად გააგრძელოს „ბუნების წარმოდგენა“ და აღმოჩნდეს წარმოსახვით სამყაროში.

(მაქსიმალური ქულა - 1)

17.7 დაწერეთ, რა არის ამ მოთხრობის მთავარი სათქმელი? მსჯელობის გასამყარებლად მოიყვანეთ არგუმენტები და მიუთითეთ ციტატები ტექსტიდან.

(მაქსიმალური ქულა - 3)

[დაბრუნება ტექსტის I გვერდზე](#)

[დაბრუნება ტექსტის II გვერდზე](#)

18. წაიკითხეთ გალაკტიონ ტაბიძის ლექსი „ისევ ეფემერა“ და შეასრულეთ 18.1, 18.2 და 18.3 დავალებები:

რა ამოძრავებს კიპარისის ტანს,
ჩუმი შრიალი საიდან არი?
ქარი არა სჩანს, ქარი არა სჩანს:
მაინც მწვერვალებს ედება ქარი.
დუმილი გახდა ვიწრო გალია,
დაუძინარი და უჩინარი,
მხოლოდ იმიტომ, რომ მაღალია,
მარად და მარად ტყდება ჩინარი.

როგორც ჩინარი - ისე პოეტი,
მისთვის სიმაღლე არის წამება,
არა ღიმილით და ალოეთი
დაფარავს მტერთა ცილისწამება.
ის მაღალია, დიდია მაინც!
მისთვის მოისმის ზარების ზარი:
ქარი არა სჩანს, ქარი არა სჩანს:
მაინც მწვერვალებს ედება ქარი.

18.1 იმსჯელეთ, რა მხატვრული დანიშნულებით იყენებს ავტორი ქარისა და კიპარისის სიმბოლოებს.

(მაქსიმალური ქულა - 2)

18.2 ახსენით, რას გულისხმობს პოეტი ორტაეპედში: „მხოლოდ იმიტომ, რომ მაღალია, მარად და მარად ტყდება ჩინარი.“

(მაქსიმალური ქულა - 2)

18.3 იმსჯელეთ, ლექსის მიხედვით, რას გულისხმობს ავტორი გამოთქმაში : „დუმილი გახდა ვიწრო გალია“. განაზოგადეთ სათქმელი.

(მაქსიმალური ქულა - 3)

აკადემიური უნარები

წაკითხული ტექსტის გააზრება

ყურადღებით წაკითხეთ და გაიაზრეთ ტექსტი. თითოეული შეკითხვის სავარაუდო პასუხებიდან აირჩიეთ ის ვარიანტი, რომელიც მართებულია მოცემული ტექსტის მიხედვით.

ამა თუ იმ შეკითხვის გაცნობის შემდეგ, მასზე პასუხის გასაცემად, შესაძლებელია, დაგჭირდეთ ტექსტთან დაბრუნება, შესაბამისი მონაკვეთის ხელახლა წაკითხვა და კვლავ შეკითხვაზე გადასვლა. ამას გაგიადვილებთ როგორც ტექსტის, ასევე, თითოეული შეკითხვის ბოლოს მოცემულ სათანადო აღნიშვნებზე „დაწკაპუნება“.

ბავშვობაში ალბათ გიოცნებიათ, გყოლოდათ წარმოსახვითი მეგობარი, რომელიც თქვენს ნაცვლად შეასრულებდა საშინაო დავალებებს. ის, რაც დიდი ხნის განმავლობაში სამეცნიერო ფანტასტიკად მიაჩნდათ, მალე, შესაძლოა, რეალობად იქცეს. ხელოვნური ინტელექტის განვითარებაში მიღწეულმა შედეგებმა ზოგიერთ ქვეყანას საშუალება მისცა, რობოტები საკლასო ოთახში შეეყვანა. რა როლის შესრულება შეუძლია ხელოვნურ ინტელექტს განათლებაში? რა გამოწვევების წინაშე გვაყენებს ის?

საგანმანათლებლო რობოტიკის სფეროში არსებული კვლევების ერთ-ერთი მიზანი იმგვარი სოციალური რობოტ-ტუტორის* შექმნაა, რომელიც მორგებული იქნება თითოეული ბავშვის საჭიროებაზე. რობოტს შეუძლია, გამოუთავისუფლოს მასწავლებელს დრო, რათა ის კონცენტრირდეს მოსწავლეებისთვის მრავალმხრივი, ემპათიური, წახალისებაზე ორიენტირებული გამოცდილების შექმნაზე. სოციალურ რობოტს აქვს პოტენციალი, ამჟამინდელ, შეზღუდული რესურსების პირობებში შექმნას მოსწავლეებისთვის საინტერესო გარემო. იმ შემთხვევაში, თუკი ბავშვმა უკვე აითვისა კონკრეტული მასალა, რობოტ-ტუტორს შეუძლია, შესთავაზოს მას უფრო რთული ამოცანა. სოციალურ რობოტს შეუძლია, დამატებითი სავარჯიშოს მიწოდებით დაეხმაროს ბავშვს, რომელსაც უჭირს ამოცანის ამოხსნა. ასევე, მას შეუძლია სწავლების სტრატეგიების მორგება იმ მოსწავლეების საჭიროებებზე, რომელთაც დასწავლის სირთულეები აქვთ.

ტუტორი*- სპეციალისტი, რომელიც ეხმარება მოსწავლეებს სწავლის პროცესში.

შეკითხვებზე გადასვლა: [19](#) [20](#) [21](#) [22](#) [23](#) [24](#) [25](#)

მოსწავლის საჭიროებების იდენტიფიცირებისთვის რობოტი აღჭურვილი უნდა იყოს სათანადო პერსონალური ინფორმაციით ამ მოსწავლის შესახებ. შესაბამისად, სოციალურ რობოტთან დაკავშირებით რამდენიმე ეთიკური პრობლემა წამოიჭრება, პირველ რიგში, პირადი ინფორმაციის კონფიდენციალურობის საკითხი. მაგალითად, ბევრი ადამიანისთვის მიუღებელია, ხელმისაწვდომი იყოს სხვებისთვის ინფორმაცია აზროვნებისა და სწავლის ინდივიდუალური სტრატეგიების შესახებ. ამასთან, ძნელი წარმოსადგენია, როგორ შეძლებს რობოტი გაკვეთილზე ბავშვის ქცევის მართვას. სასურველი და არასასურველი ქცევის ამოცნობის უნარს განსაზღვრავს მორალური გრძნობები, რომლებსაც ბიოლოგიური საფუძველი აქვს. თუმცა, ისინი, ვისაც ბავშვობაში მასწავლებლის მიკერძოებულობის გამოცდილება ჰქონია, ამტკიცებენ, რომ სწორედ რობოტი უფრო „სამართლიანი“ იქნება, რადგან მისთვის მიუწვდომელია ემპათიის „ბნელი მხარე“.

ცნობილია, რომ ზრდასრულს უხერხულობას უქმნის რობოტი, რომელიც ძალიან ჰგავს ადამიანს. მკვლევრები - კიმბერლი ბრინკი და მისი კოლეგები - დაინტერესდნენ, რამდენად არის ეს ფენომენი ბავშვებში გავრცელებული. 3-დან 18 წლამდე ბავშვებსა და მოზარდებს აჩვენეს ვიდეოფილმები მანქანისა და ადამიანის მსგავსი რობოტების მონაწილეობით. შემდეგ მათ ჰკითხეს, რა ემოციებს იწვევდა მათში თითოეული მათგანი. 8 წლამდე ასაკის ბავშვებმა არც ერთი რობოტი არ მიიჩნიეს განსაკუთრებით საშიშად. 9 წლის ასაკიდან კი უკვე შესამჩნევი იყო, რომ მოზარდებს ადამიანის მსგავსი რობოტის გარემოცვაში დისკომფორტის განცდა უჩნდებოდათ. „აღნიშნული მიგნება საინტერესო უნდა იყოს რობოტიკის სფეროს დიზაინერებისთვის“, - ამბობს კიმბერლი ბრინკი.

რობოტის მიერ ადამიანის ჩანაცვლების პერსპექტივა არავის მოსწონს. ცხადია, რომ რობოტი კარგ მასწავლებელს ვერ შეცვლის. მასწავლებელს შეუძლია ემოციური მხარდაჭერა, რასაც ვერასდროს შეძლებს რობოტი. შესაბამისად, ნაცვლად იმაზე ღელვისა, რომ რობოტები ადამიანების ადგილს დაიკავებენ, შეგვიძლია, გამოვიყენოთ ისინი ჩვენი რესურსების გასამდიდრებლად.

შეკითხვებზე გადასვლა: [19](#) [20](#) [21](#) [22](#) [23](#) [24](#)[25](#)

19. პირველ აბზაცში:

- ა) განხილულია ხელოვნური ინტელექტის იდეასთან დაკავშირებული მიღწევები;
- ბ) საუბარია საგანმანათლებლო რობოტიკის სფეროში არსებული გამოწვევების მნიშვნელობაზე;
- გ) ხაზგასმულია რობოტების საკლასო ოთახებში შეყვანის დადებითი მხარეები;
- დ) საუბარია ხელოვნური ინტელექტის საგანმანათლებლო სივრცეში გამოყენების იდეის შესახებ.

[დაბრუნება ტექსტის I გვერდზე](#)

[დაბრუნება ტექსტის II გვერდზე](#)

20. პირველი აზნაცის ბოლოს დასმულია ორი შეკითხვა. რომელ აზნაცშია/აზნაცებშია მოცემული ამ შეკითხვების შესაბამისი პასუხი?

- ა) პირველი შეკითხვის პასუხი მოცემულია მესამე აზნაცში, ხოლო მეორე შეკითხვისა - მეოთხე აზნაცში;
- ბ) პირველი შეკითხვის პასუხი მოცემულია მეორე და მესამე აზნაცებში, ხოლო მეორე შეკითხვისა - მეოთხე აზნაცში;
- გ) პირველი შეკითხვის პასუხი მოცემულია მეორე აზნაცში, ხოლო მეორე შეკითხვისა - მესამე და მეოთხე აზნაცებში;
- დ) პირველი შეკითხვის პასუხი მოცემულია მეოთხე აზნაცში, ხოლო მეორე შეკითხვისა - მესამე აზნაცში.

[დაბრუნება ტექსტის I გვერდზე](#)

[დაბრუნება ტექსტის II გვერდზე](#)

21. რა იგულისხმება გამოთქმაში „ემპათიის ბნელი მხარე“?

თანაგანცდა,

- ა) რომელიც მასწავლებლის სამართლიანობას განაპირობებს;
- ბ) რომელიც სუბიექტური შეფასებისკენ უბიძგებს მასწავლებელს;
- გ) რომელსაც ბიოლოგიური საფუძველი აქვს და ვერაფრით ექნება რობოტს;
- დ) რომელიც სასურველი და არასასურველი ქცევის ამოცნობისთვის არის აუცილებელი.

[დაბრუნება ტექსტის I გვერდზე](#)

[დაბრუნება ტექსტის II გვერდზე](#)

22. ქვემოთ ჩამოთვლილთაგან რომელი არ არის დასახელებული ტექსტში საგანმანათლებლო რობოტიკის სფეროს პრობლემად?

- ა) საექვოა, რამდენად შეძლებს რობოტი სასურველი და არასასურველი ქცევის ამოცნობას;
- ბ) რობოტ-ტუტორის დიზაინის შექმნისას გასათვალისწინებელია, თუ რა ემოციას გამოიწვევს ის ბავშვებსა და მოზარდებში;
- გ) რობოტების საგანმანათლებლო სივრცეში შემოყვანით შესაძლებელია, საფრთხის ქვეშ აღმოჩნდეს პირადი ინფორმაციის კონფიდენციალურობა;
- დ) რობოტის მიერ მასწავლებლის ჩანაცვლების საფრთხე რეალურია და საექვოა, მასწავლებელმა ამ გამოწვევას გაუძლოს.

[დაბრუნება ტექსტის I გვერდზე](#)

[დაბრუნება ტექსტის II გვერდზე](#)

23. ქვემოთ ჩამოთვლილთაგან რომელი დასკვნის გამოტანის საშუალებას აძლევს რობოტიკის სფეროს დიზაინერებს მეოთხე აბზაცში განხილული ექსპერიმენტის შედეგი?

- ა) უმცროსი ასაკის ბავშვებისთვის განკუთვნილი რობოტი მეტად შეიძლება ჰგავდეს ადამიანს;
- ბ) ადამიანის მსგავსი რობოტი ისევე უქმნის უხერხულობას ბავშვებს, როგორც ზრდასრულებს;
- გ) უმცროსი ასაკის ბავშვებისგან განსხვავებით, უფროსი ასაკის ბავშვებისთვის ნაკლებად მისაღებია მანქანის მსგავსი რობოტი;
- დ) როგორც უმცროსი, ასევე უფროსი ასაკის ბავშვებისთვის განკუთვნილი რობოტი უმჯობესია იყოს მანქანის მსგავსი.

[დაბრუნება ტექსტის I გვერდზე](#)

[დაბრუნება ტექსტის II გვერდზე](#)

24. ტექსტი მთავრდება მოსაზრებით: „ნაცვლად იმაზე ღელვისა, რომ რობოტები ადამიანების ადგილს დაიკავენ, შეგვიძლია გამოვიყენოთ ისინი ჩვენი რესურსების გასამდიდრებლად.“ ქვემოთ ჩამოთვლილთაგან, რომელი არ გამოგვადგება ამ მოსაზრების სასარგებლო არგუმენტად?

- ა) საგანმანათლებლო რობოტიკის სფეროში არსებული კვლევების ერთ-ერთი მიზანი იმგვარი სოციალური რობოტ-ტუტორის შექმნაა, რომელიც მორგებული იქნება თითოეული ბავშვის საჭიროებაზე;
- ბ) რობოტი უფრო „სამართლიანი“ იქნება, რადგან მისთვის მიუწვდომელია ემპათიის „ბნელი მხარე“;
- გ) იმ შემთხვევაში, თუკი ბავშვმა უკვე აითვისა კონკრეტული მასალა, რობოტ-ტუტორს შეუძლია, შესთავაზოს უფრო რთული ამოცანა;
- დ) მოსწავლის საჭიროებების იდენტიფიცირებისთვის რობოტი აღჭურვილი უნდა იყოს საჭირო პერსონალური ინფორმაციით ამ მოსწავლის შესახებ.

[დაბრუნება ტექსტის I გვერდზე](#)

[დაბრუნება ტექსტის II გვერდზე](#)

25. რა მიზანს ისახავს ტექსტის ავტორი?

- ა) დაგვანახოს სამეცნიერო ფანტასტიკის რეალობად ქცევის შესაძლებლობები;
- ბ) გაგვაცნოს საგანმანათლებლო რობოტიკის სფეროს პერსპექტივები და გასათვალისწინებელი პრობლემები;
- გ) დაგვანახოს ხელოვნური ინტელექტის განვითარებასთან დაკავშირებული ის რისკები, რომლებიც მასწავლებლის ჩანაცვლების საფრთხეს რეალურს ხდის;
- დ) დაგვეხმაროს თანამედროვე სამყაროში ტექნოლოგიების გამოყენების მნიშვნელობის გააზრებაში.

[დაბრუნება ტექსტის I გვერდზე](#)

[დაბრუნება ტექსტის II გვერდზე](#)

26. ანალიტიკური წერა

1982 წელს ინგლისურ როკჯგუფ „პინკ ფლოიდის“ სიმღერის - „მორიგი აგური კედელში“ - მიხედვით გადაიღეს ვიდეოკლიპი. კლიპში ასახულია სასკოლო გარემო. ვხედავთ კადრებს: მასწავლებლები ერთნაირი მკაცრი გამომეტყველებით მიემართებიან საკლასო ოთახებისაკენ; ჩამწკრივებული სკოლის მოსწავლეები აგურით ნაშენ გვირაბში შედიან, იქიდან კი ერთნაირი ნიღბებით გამოდიან - ერთ თარგზე მოჭრილნი; სკოლა ჰგავს აგურის კედლებით გადატიხრულ საწყობს. კლიპის დასასრულს მოსწავლეები ნიღბებს გადაყრიან და ამტვრევენ სასკოლო ნივთებს.

სიმღერა „მორიგი აგური კედელში“ იწყება ამ ფრაზებით:

„არ გვჭირდება განათლება,

არ გვინდა, ფიქრებს გვიკონტროლებდნენ ...

ჰეი, მასწავლებლებო, დაანებეთ თავი ბავშვებს! ...“

გაიაზრეთ მოცემული ინფორმაცია და იმსჯელეთ:

- რა პრობლემაა წამოჭრილი „პინკ ფლოიდის“ სიმღერასა და კლიპში?
- რა განაპირობებს აღნიშნულ პრობლემას და რა შედეგებს იწვევს ის?
- რა შეიძლება დავსახოთ ამ პრობლემის გადაჭრის გზად?

*მსჯელობის გასამყარებლად მოიყვანეთ არგუმენტები და მაგალითები.
თქვენ მიერ დაწერილი თხზულება უნდა შეიცავდეს, სულ მცირე, 100 სიტყვას.*

(მაქსიმალური ქულა – 11)